Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tožbe se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo.. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII. V Ljubljani, v četrtek, dne 25. januarja 1934. Štev. 10.

Za uresničenje gospod. Male antante

Nobenega dvoma ni, da bi že iz zunanjepolitičnih vzrokov morala delovati gospodarska Mala antanta, ker le gospodarsko sodelovanje maloantantnih držav more dati Mali antanti ono notranjo moč, ki bo kos vsem zunanje-političnim težavam in vsem zlohotnim intrigam njenih nasprotnikov. Pa tudi z ozirom na lastno gospodarstvo morajo stremiti države Male antante za tem, da prične gospodarska Mala antanta čim prej in čim bolj intenzivno delovati. Kajti splošno nazadovanje zunanje trgovine med državami Male antante zahteva tudi skupne ukrepe vseh maloantantnih držav, da se to nazadovanje ustavi in da se poveča medsebojna trgovina vsaj z onimi predmeti, ki jih mora ena država uvažati iz tujine, a ki jih ima druga zavezniška država v izobilju na razpolago. In če ovirajo druge države svoj uvoz iz držav Male antante z raznimi carinskimi, deviznimi in drugimi omejitvami, potem vsaj med res prijateljskimi državami Male antante teh ovir ni treba.

Gospodarski svet Male antante je tudi v tem smislu usmeril svoje sklepe na zasedanju v Pragi. Te sklepe je treba sedaj pričeti izvajati, da ne ostanejo le pobožna želja na papirju. Da pa se more to izvajanje tudi pričeti, je treba iz treh gospodarskih načrtov vsake države Male antante sestaviti en velik skupni načrt, ki bo odgovarjal potrebam vsake maloantantne države, obenem pa služil tudi kot podlaga za gospodarsko skupnost vse Male antante.

Pogoj vsega uspeha je torej v sestavi gospodarskega načrta za razvoj gospodarstva vsake države Male antante. V Jugoslaviji pa tega načrta še nimamo in čeprav je bila potreba takšnega načrta že prav dostikrat povdarjena in tudi na tem mestu, se vendar nikjer ne opaža resno delo za sestavo takšnega načrta. Toda brez tega načrta ne bo šlo, ker je nemogoče začeti z načrtnim gospodarstvom za vso Malo antanto, če pa se še ne ve, kakšne pogoje zahteva načrtno gospodarstvo vsake posamezne maloantantne države.

A pravo gospodarsko sodelovanje držav Male antante je brez načrtnega gospodarstva nemogoče. Ta nauk je bil zlasti jasno povedan iz Češkoslovaške, ki ima pač najboljše organizirano gospodarstvo. Tako bi mogla povečati Češkoslovaška uvoz naše masti z določbo, da se vsem rastlinskim mastem mora dodati določena količina svinjske masti. Češkoslovaška hoče nadalje tudi preurediti svojo agrarno proizvodnjo, da bo mogla več uvažati agrarnih proizvodov iz Rumunije in Jugoslavije. Jasno je, da bo tudi za Rumunijo in Jugoslavijo nastala dolžnost, da preuredita svojo agrarno proizvodnjo z ozirom na izvozne možnosti. Vendar nima smisla, da bi pridelovali v izobilju proizvode, ki jih ne moremo ne prodati in ne potrošiti. Nastala bo pa tudi potreba, da se dogovorimo tudi z Rumunijo glede agrarne proizvodnje, ker je vendar mogoče, da bi se gospodarstvo obeh držav dopolnjevalo, ne pa da bi se medsebojno ustvarjala vedno težja konkurenca. Pa tudi za industrijsko proizvodnjo bo postal potreben sporazum z drugimi maloantantnimi državami, ker bi se brez tega sporazuma moglo zgoditi, da bi imeli v vseh treh državah v izobilju čisto istih izdelkov, a tudi pomanjkanje v istih predmetih.

Načrtnemu gospodarstvu se zato ne bomo mogli izogniti in če hočemo napredek svojega gosporastva, se tudi ne bomo hoteli. Toda brez pravega gospodarskega načrta tudi ni načrtnega gospodarstva in zato je najnujnejše delo, ki se ga moramo lotiti takoj, delo za sestavo gospodarskega načrta. Treba je enkrat ugotoviti, ali je naša agrarna proizvodnja takšna, da more konkurirati na svetovnem trgu in v katerih panogah je potrebna zboljšanja. Enake ugotovitve so potrebne tudi za industrijsko proizvodnjo in za vse drugo naše gospodarstvo. Z zedinjenjem so se vse naše potrebe spremenile, naše gospodarstvo pa je ostalo vedno enako in v glavnem se prideluje pri nas isto blago ko pred stoletji, ko smo živeli v čisto drugih razmerah.

Načrtno gospodarstvo je nam tem bolj potrebno, ker smo kapitalno revna dežela, ker zmoremo le skrajno reduciran investicijski načrt. Zato pa moramo tem bolj gledati na to, kako uporabimo vsak dinar, da bomo čim najboljše naložili svoj denar. Mnogo prerevni smo, da bi si smeli dovoliti le najmanjše zapravljanje.

Načrtno gospodarstvo v vsaki državi Male antante, potem gospodarski načrt za vso Malo antanto, samo to je pot, ki vodi k ustvaritvi Gospodarske Male antante. V tem je naš kažipot za bodočnost, v tem pa tudi program našega dela. Čim preje pričnemo s tem delom, tem preje bomo tudi z Gospodarsko Malo antanto utrdili svojo neodvisnost in svoj napredek v bodočnosti.

Proti novim zaščitnim odredbam

Zborovanje Jugoslovanskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu

V nedeljo je bilo v prostorih Jugoslovanskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu veliko zborovanje industrijalcev in veletrgovcev, na katerem je bilo zastopano tudi ljubljansko Društvo industrijcev in veletrgovcev. Sestanek je bil sklican kot odgovor na zahtevo nekaterih krogov, da naj vlada ponovno uvede izredno zaščito tudi za nekmetske dolžnike.

Sestanek je otvoril predsednik društva Dragotin **Peroš**, ki je posebno iskreno pozdravil zastopnika ljubljanskega društva. V svojem govoru je nadalje povdaril, da se morajo upniki sami pobrigati, da se ne dovoli noben nov odlog plačilnih obvez.

Ker je bil predsednik Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani, g. Stane **Vidmar** zadržan, je v imenu ljubljanskega društva spregovoril **ravnatelj Ozimič**. Zahvalil se je za pozdrave in nato poročal o konferenci v Ljubljani, ki je enodušno odklonila vsako novo zaščito. Odklanja vsak moratorij, ker je izkušnja dokazala, da ni bilo veliko število posredovalnih postopanj rešeno samo zato, ker niso imeli dolžniki prave volje za ureditev svojih obvez, ker so pač bili prepričani, da bo uredba o posredovanju zopet podaljšana. Nato je ravnatelj zagrebškega društva poročal o raznih predlogih nekaterih združenj, ki zahtevajo moratorij za več let. Po teh predlogih bi izgubili upniki celo glede svojih terjatev vsako ingerenco v vsem postopanju.

Po živahni debati, ki se je razvila o tem poročilu, je ravnatelj **Bjelinski** naglasil, da je glavni vzrok krize **v nezaupanju**. Zato se je ogniti vsaki uredbi in vsaki stvari, ki bi mogla sedanje nezaupanje še povečati. Vsak gospodarstvenik, ki v zadnjih 11 mesecih ni našel možnosti, da se pogodi s svojimi upniki, ta gotovo nima iskrene želje, da si ohrani zaupanje svojih upnikov še nadalje, temveč se hoče svojim obveznostim odtegniti. Naloga vseh gospodarstvenikov pa je, da se omajano zaupanje zopet okrepi in to ne samo zaradi naše notranje trgovine, temveč tudi zaradi našega ugleda v tujini. Novi prisilni zakonski ukrepi bi bili le v škodo gospodarstvenikov, ker bi izpodkopali glavni temelj njihovega poslovanja, to je **kredit**.

Tem izvajanjem so se vsi zborovalci soglasno pridružili in soglasno sprejeli odgovarjajočo resolucijo. V tej povdarjajo, da je v interesu **poslovne morale** in oživljenja zaupanja, da se spoštuje načelo, da treba prevzete obveznosti tudi izpolniti. Realizaciji upniških pravic se ne smejo delati nobene ovire. Dosedanja izjemna zaščita se je izkazala kot škodljiva za gospodarstvo, ker je omajala zaupanje. Poleg tega je dajala uredba o posredovalnem postopanju itak vsakemu dolžniku polnih 11 mesecev možnost, da uredi svoje razmere. Zato ni potrebna nobena druga zaščita, ko ona, ki jo nudi zakon o prisilni poravnavi izven konkurza. Zagrebško društvo naj seznani s tem stališčem zborovalcev tudi kraljevsko vlado.

Predsednik Peroš je nato energično zavrnil nekatere tendenciozne in zlonamerne napade, ki se proti upniškim organizacijam sistematično širijo. Upniške organizacije so oblastveno priznane, imajo svoj začrtani delokrog po upnikih samih, ki jih slej ko prej smatrajo za nujno potrebne.

Kot ustanovitelj in dolgoletni član zagrebške uprave je nato ravnatelj Bjelinski nastopil proti onim elementom, ki hočejo ovirati delo društva. Društvo je upniška organizacija, v vsakem posameznem insolvenčnem primeru odločajo upniki sami in ker je društvo le skupina upnikov, si te pravice tudi ne puste odrekati. Napačna je trditev, da krije društvo svoje stroške s prispevki dolžnikov, ker je že dokazano, da se stroški za ugotavljanje premoženjskega stanja dolžnika in za izvedbo vsega posredovalnega dela vkalkulirajo v pogodbo z dolžnikom in se mu potem ta znesek odbije od kvote.

Zborovalci so nato sprejeli še resolucijo, v kateri odločno zavračajo vse napade na upniške organizacije in jim izrekajo svoje polno zaupanje, ker so se prepričali, da z uspehom ščitijo njihove interese.

Sestava prečiščenih bilanc denarnih zavodov

Trgovinski minister je predpisal na podlagi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov pravilnik o sestavi prečiščenih bilanc za denarne zavode, ki se hočejo poslužiti uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov. Ti denarni zavodi morajo svoji prošnji priložiti bilanco po tem obrazcu:

Aktiva: 1. neizvršena vplačila vpisane osnovne glavnice; 2. **gotovina**: blagajna, tekoči računi pri Narodni banki in blagajniški boni; 3. čekovni račun pri Poštni hranilnici, žiro-računi in druge kratkoročne terjatve pri drugih denarnih zavodih; 3. valute in devize; 4. čeki; 5. lastni **vrednostni papirji**: državni in takšni, za katere jamči država kot trajno naložbo, državni in samoupravni, za katere jamči država kot začasno naložbo in drugi vrednostni papirji; 6. račun tečajne razlike pri državnih vrednostnih papirjih; 7. **menice** v portfeju in sicer: moratorijske, druge; protestirane in utožene moratorijske, protestirane in utožene druge; 8. menice v reeskontu; 9. posojila in report na vrednostne papirje in premičnine; 10. konzorcialni posli; 11. dolžniki po tekočih računih: moratorijski in drugi; 12. računi centrale in podružnic; 13. dolgoročna hipotekarna posojila; 14. premičnine: za bančno uporabo in druge; 15. nepremičnine za bančno uporabo in za stanovanja in drugo; 16. podjetja v lastni režiji; 17. prenosne postavke; 18. druga aktiva; 19. izguba; 20. avalni in poroški dolžniki.

Pasiva: 1. vplačana osnovna glavnica; 2. rezervni fondi; 3. fond za valorizacijo; 4. fond za kritje izgube ob priliki realizacije aktiv; 5. pokojninski fond; 6. vloge: na knjižice do in nad Din 10.000·—; 7. upniki po tekočem računu: denarni zavodi, tuji upniki in drugi; 8. računi centrale in podružnic; 9. reeskont; 10. trate in lastni akcepti; 11. dolgoročna posojila: hipotekarne založnice, komunalne obveznice v prometu in druge; 12. druga pasiva; 13. dobiček, avalni in poroški dolžniki.

Zavod sme vnesti samo one **likvidne terjatve**, ki jih lahko dvigne takoj brez odpovedi. Če bi zavod navedel v bilanci vrednostne papirje, ki služijo kot trajna naložba, po tečaju, ki je višji od borznega, je dolžan dokazati, da so ti papirji v resnici trajna naložba ter dodati seznam teh papirjev z nominalnim zneskom in po njih borznem tečaju.

Kot moratorijske menice se morajo smatrati one menice, za katere je dolžniku odložen rok plačila po zakonu. Kot posojila na nepremičnine se razumejo tako posojila na blago ko tudi ona proti založbi dragocenosti in drugih premičnin.

V bilanco se ne vnesejo knjiženja pro in contra, kakor so: kavcije in polagatelji kavcij, depoziti in polagatelji depozitov.

Po čl. 2. tega pravilnika je določeno, da mora zavod predložiti poročilo, kolika vsota terjatev po tekočem računu je zavarovana z realnim kritjem, kako velika pa s portfejskimi menicami in menicami z več ko enim podpisom. Nadalje mora zavod navesti, koliko njegovih meničnih terjatev ima kot supergarancijo hipoteko ali zastavo, ko tudi podatke, koliko znašajo skupno njegovi dolgovi za javne dajatve Drž. hipotekarni banki, Poštni hranilnici, Narodni banki in javnopravnim telesom.

Plačilni sporazum s Španijo

V kabinetu trgovinskega ministrstva v Beogradu je bil v torek podpisan sporazum o ureditvi plačilnega prometa med Španijo in Jugoslavijo. Sporazum določa:

1. obe pogodbeni državi se obvežeta, da takoj osvobodita vse blokirane terjatve;

2. glede bodočih trgovinskih terjatev dovoli španska vlada svoboden transfer deviz v višini 50% vrednosti našega izvoza v Španijo, ostalih 50% pa se rezervirajo za kompenzacije terjatev za španski izvoz v Jugoslavijo.

3. sporazum je sklenjen za tri mesece in se more molče podaljšati, odpovedni rok pa je določen na en mesec. Sporazum stopi takoj v veljavo.

DRUŠTVO IZLOŽBENIH ARANŽERJEV DRAVSKE BANOVINE V LJUBLJANI

ima v nedeljo, dne 28. januarja ob 9. dop. v Trgovskem domu občni zbor s tem dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo gospodarja.
5. Poročilo arhivarja.
6. Poročilo preglednikov računov.
7. Določitev članarine.
8. Volitev odbora.
9. Slučajnosti. (Izpolnitev pravil.).

Začetek občnega zbora je določen za 9. uro. V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje, t. j. točno ob 10. uri ob vsakem številu navzočnih in bo veljavno sklepal.

Ljubljanska borza v letu 1933

Stalno nazadovanje lesne trgovine

Prve tri mesece minulega leta je vladala na tukajšnjem lesnem tržišču še precejšnja kupčijska živahnost, saj izkazujejo baš omenjeni meseci najznatnejše mesečne promete na ljubljanski borzi. Tako je bilo v mesecu januarju 1933 perfektuirano skupnih zaključkov 65 vagonov v vrednosti Din 403.000·—, v februarju 56 vagonov v skupni vrednosti ca Din 496.000·— in v marcu 45 vagonov v vrednosti ca Din 354.000·—. V vseh navedenih treh mesecih je znašal promet skupno 166 vagonov v skupni vrednosti Din 1,253.000·—, dočim je dosegel totalni količinski in vrednostni promet v ostalih devetih mesecih le 133¼ vagona v vrednosti komaj dinarjev 1,078.000·— ali 32¼ vagona v vrednosti Din 175.000·— manj ko samo v prvih treh mesecih omenjenega leta.

Promet v oglju je bil leta 1933 zelo pičel, saj je znašal le malenkostne tri vagone v skupni vrednosti Din 12.000·—, kar pomeni v primeri z letom 1932 (9 vagonov Din 43.000·—) malone trikratno nazadovanje i po količini i po vrednosti.

Glede višine skupnih zaključkov v posameznih vrstah lesa je vredno omeniti, da je bilo na ljubljanski borzi tekom leta 1933 zaključeno:

109	vagonov desk v vrednosti	Din 806.000·—
62¾	vag. tramov v vrednosti	Din 396.000·—
55¼	vag. plohov v vrednosti	Din 567.000·—
42¼	vag. pragov v vrednosti	Din 220.000·—
9½	vag. remeljnov v vredn.	Din 90.000·—
7	vagonov drv v vrednosti	Din 16.000·—
3	vagoni kratic v vrednosti	Din 17.000·—
2	vag. hlodov v vrednosti	Din 9.000·—
2	vag. madrierov v vredn.	Din 29.000·—
2	vag. bordonalov v vredn.	Din 16.000·—
5	vagonov ostalih vrst lesa v skupni vrednosti . .	Din 57.000·—

V primeri z letom 1932 izkazujejo nazadovanje oziroma porast prometa naslednje vrste lesa:

	1932 vagonov	1932 v tisoč. Din	1933 vagonov	1933 v tisoč. Din
Deske	159½	1,334	109	806
Drva	10	15	7	17
Trami	65½	414	62¾	396
Plohi	43	399	55¼	567
Pragovi	—	—	42¼	220
Remeljni	13	129	9½	90
Ostale vrste lesa	5	40	13¾	127
Totalno:	29,6	2,331	299¾	2,223

Kakor je iz gornje razpredelnice razvidno, ne zaznamuje lansko letno tržišče na ljubljanski borzi nobenega posebnega nazadovanja bodisi po količini ali vrednosti. Kajti skupni lesni promet (vštevši oglje) znaša:

v letu 1932 — 305 vagonov v vrednosti Din 2,374.000·—;

v letu 1933 pa 302¾ vagonov v vrednosti Din 2,235.000·—;

tedaj nazadovanje za 2¾ vag. po količini in le Din 139.000·— po vrednosti.

Povsem drugačno sliko pa dobimo iz primerjave skupno doseženih letnih zaključkov od 1930 dalje:

	Les vagonov	Les v tisoč. Din	Oglje vag.	Oglje v tisoč. Din
1930	1.837	10,877	164	1,362
1931	674	5,543	109	812
1932	296	2,331	9	43
1933	299¾	2,223	3	12

Temeljem zgornje tabele je bilo lani in predlani perfektuirano lesnih zaključkov komaj za polovico prometa v l. 1931 in le **za eno petino prometa iz leta 1930.**

V splošnem pa je bila situacija na lesnem tržišču **neizboljšana.**

Kakor se je v vseh panogah naše trgovine pokazala padajoča tendenca, tako zaznamujemo tudi v lesni stroki na splošno katastrofalen padec v produkciji kakor tudi v izvozu. Ker je pa pri nas ravno les glavni artikel našega domačega izvoza, so nam razumljive tudi posledice takšnega zastoja. Z nazadovanjem lesne trgovine je prizadet v prvi vrsti **naš kmet,** ker ne more prodati svojega lesa, ki mu je skoro edini vir dohodkov, ne more plačevati delavcev in je tako zabredel v dolgove, da že ne more plačevati niti obresti niti javnih dajatev. V drugi vrsti je s tem zelo občutno prizadeto **delavstvo,** vozniki in naša domača trgovina v splošnem.

Mnogo krivde nazadovanja se je podtikalo ruskemu dumpingu, ko pa je ta odpadel z dnevnega reda, se je pričelo iskati vse mogoče vire krize, nikoli pa se ni v zadostni meri mislilo na to, kako poživiti **oziroma organizirati izvoz našega lesa.**

Padajoča tendenca v lesni kupčiji traja že od leta 1930 dalje in vsako upanje na kakršnokoli zboljšanje se je doslej še vedno izjalovilo. Posledice niso izostale. **Lesna industrija je skrčila svoje obrate in nezaposlenost delavcev v lesni industriji je vsak dan večja.**

Zelo hvalevredno je, da so se posebno naši ljudje in korporacije (Zbornica za TOI itd.) zelo trudili na reorganizaciji naše lesne kupčije in izvozne trgovine. Veliko dobro obiskanih sestankov zaznamuje leto 1933. Načrti in predlogi, ki so res strokovnjaško zamišljeni in izdelani, pa se — žal — na merodajnih mestih niso smatrali za nujne, vsled česar tudi ves trud ni imel zaželjenih uspehov.

Zelo slabo vpliva na naše razmere popolna **nejasnost v naši zunanji trgovinski politiki.** Zainteresirani krogi — žalibog — **prepozno zvedo o tarifnih (voznih) izpremembah,** ki regulirajo naš izvoz v sosednje države. Klirinški promet z Italijo je bil uveden — tako rekoč — kar čez noč. Naši izvozniki so utrpeli veliko škodo, ker so bile pošiljke nepravilno opremljene. Prve dni izza uvedbe takšnih sprememb administrativnih ukrepov je stalo nešteto vagonov na meji, nastale so velike ležarine, ker naši izvozniki niso bili pravočasno informirani o raznih novih razpisih. Na drugi strani pa utrpe naši izvozniki veliko škodo tudi vsled preračunavanja **tujih valut** po uradnih tečajih.

Zastoj lesnega izvoza so pa povzročile v nemali meri tudi vedne neprilike na denarnem trgu. Silno pomanjkanje gotovine, popolna ustavitev kreditnega poslovanja, prilično dolgotrajno postopanje pri klirinškem prometu itd. — gotovo ne vplivajo blagodejno na razvoj lesne industrije.

Dobre trg. pogodbe s sosednjimi in prijateljskimi državami, strokovnjaška produkcija, ugodna in pravilna tarifa ter smotrena organizacija izvoza, to so dejstva, s katerimi je treba računiti in jih upoštevati, da bo naš les dobil na svetovnem trgu zopet ono **veljavo in mesto,** katero mu pripada.

Po časopisnih vesteh bo koncem meseca **v Trstu konferenca lesnih izvoznikov** in sicer med Italijo, Jugoslavijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Madjarsko. Iz dnevnikov je razvidno, da zastopa Italijo tvrdka **Feltrinelli,** ki je tudi na našem trgu dobro poznana, kaj podrobnejšega osobito o predmetih razpravljanja pa nam ni znano in pravtako ne kdo bo zastopal naše interese na tej konferenci. Ker je za Dravsko banovino Italija največji odjemalec za les, naj bi se tudi na tej konferenci upoštevale težnje Slovenije, zlasti vsled tega, ker je naša produkcija lesa — posebno mehkega, bistveno različna od sosednih pokrajin in **so baš producenti Slovenije zelo zainteresirani na dobrih gospodarskih odnošajih s sosedi. Ako se bo izvoz kontingentiral, naj bi se vendar enkrat upoštevala tudi Slovenija,** ki je dosedaj pri razdelitvi kontingentov zelo slabo odrezala!

Vedno trdovratneje se tudi širijo novice o zvišanju carine — na uvoz lesa — s strani Italije. Da-li so te govorice upravičene in resnične ali ne, vendar rode novo nejasnost ter vplivajo kvarno na javnost, posebno še na naše izvoznike. Baš zdaj je sezona za bukovino, posebno testone, ki se pravkar pripravljajo za izvoz v mesecih marec—april tja do maja. Pogodbe so bile perfektuirane že v septembru in novembru. Mahoma pa se začno širiti govorice o raznih spremembah, kar ima seveda nepregledne posledice. V bojazni pred raznimi nepredvidenimi višjimi dajatvami zahteva kupec blago, da se izogne nevkalkuliranim stroškom, dočim pa prodajalec zopet ne more — tudi ne že izgotovljeno — blago dobaviti, ako noče utrpeti občutne izgube na tovornini. Vse te zmede bi odpadle če bi se te spremembe — pa makar šele propozicije za kake spremembe — že preje **javno obravnavale.** Saj so vendar povsod **trg. zbornice,** ki zelo dobro poznajo težnje izvoznikov in ki se tudi resno trudijo spraviti — že itak zavrženi izvoz v red, **če se jih le upošteva.** Skratka: **Trgovino naj urejajo predvsem trgovci!**

Pravkar je bilo na današnji seji lesne sekcije pri tukajšnji Zbornici za TOI sklenjeno, da se v najkrajšem času skliče v Ljubljano **javno zborovanje vseh zainteresiranih krogov,** na katerem se bo javno razpravljalo o tem, **kako odpraviti dosedanje nedostatke v lesni trgovini.** Pri tej priliki se bo skušalo sestaviti razne predloge in resolucije s posebnim ozirom na Dravsko banovino. Vsekakor hvalevredna akcija, kateri je pač želeti kar najboljših uspehov v korist naše lesne trgovine.

Produkcija premoga

Kakor druga leta, tako se je tudi sedaj v zimskih mesecih produkcija premoga dvignila. Tako je znašala v novembru 1933 113.148 ton, v oktobru 1932 pa 104.844 ton. Ni pa še dosegla višine v novembru 1932, ko je znašala 121.744 ton.

Zboljšanje pa se zlasti vidi v nazadovanju zalog. Samo v novembru so se skrčile zaloge za 18.102 toni in so znašale koncem novembra le še 105.312 ton, dočim so znašale koncem avgusta še 155.494 ton, lani v novembru pa 124.039 ton. Letos so se zaloge skrčile od avgusta do novembra za 50.182 ton, lani v istem času pa le za 25.092 ton.

Vsa produkcija slovenskih premogovnikov je znašala v prvih 11 mesecih preteklega leta 1,035.662 ton, za 109.707 ton manj ko l. 1932. Vendar pa se je produkcija v drugi polovici znatno popravila in se torej pričenja opažati rahlo zboljšanje.

V prvi vrsti je nastalo to zboljšanje vsled večje oddaje premoga železnicam. Tako so prevzele v novembru 1933 železnice iz slovenskih premogovnikov 51.317 ton, v novembru 1932 pa le 42.759 ton. Večji odjem železnic je bil tudi že v vseh zadnjih petih mesecih in sicer skupno za 23.790 ton več ko v isti dobi l. 1932.

Oddaja industrijam je nazadovala v primeri z novembrom 1932 od 50.456 na 48.953 ton, oddaja industrijam v Dravski banovini pa je narasla od 27.054 na 29.100 ton.

Število zaposlenega delavstva je ostalo skoraj nespremenjeno. Naraslo je le za 26 na 5819, to je znatno manj ko v novembru 1932, ko je znašalo 6499 delavcev. Tudi število dnevnic zaostaja za onim v l. 1932 ter je padlo od 151.633 na 136.924. Od septembra l. 1933 dalje pa se je položaj začel boljšati in tako so se izplačane mezde povečale v oktobru od 5,411.000 na 5,918.000, v novembru pa na 6.306.000 Din. Je pa to še vedno znatno manj ko v novembru 1932, ko so dosegle mezde vsoto 7,164.000 Din.

Izlet gospodarstvenikov na Poljsko

priredi letošnjo spomlad Poljsko-jugoslovanski gospodarski odbor v Beogradu. Odveč je govoriti o važnosti takšnega izleta za vsakega gospodarskega človeka, ki hoče stopiti v trgovinske stike s Poljsko. Saj nudi takšen izlet tako uvozniku ko izvozniku, da stopi v neposreden stik s svojimi dobavitelji ali odjemalci, da spozna njih blago in da tudi izve vse posebne želje svojih odjemalcev. Stara trgovska resnica je, da en kratek osebni razgovor odtehta celo kopo pisem. Neposredni stik naših in poljskih gospodarskih ljudi pa bo tudi utrdil bratske zveze med obema državama in tudi to je v današnjih napetih časih velikega pomena.

Vsak udeleženec izleta prejme pred odhodom na Poljsko posebne knjige, v katerih bodo vse potrebne informacije o Poljski, njenem gospodarstvu in še posebej o njeni trgovini.

Želeti bi bilo, da bi se prijavilo čim več naših gospodarskih ljudi za ta izlet, ker bodo od števila udeležencev odvisni tudi izletni stroški za posameznega izletnika. Na vsak način pa bo Poljsko-jugoslovanski odbor dosegel za izletnike znatne ugodnosti.

Program izleta in druge podrobnosti bodo pravočasno objavljene. Že danes pa opozarjamo naše gospodarstvenike na ta izlet in jih vabimo k udeležbi.

CARINE PROSTI UVOZ NE VELJA ZA STARE STROJE

Finančni minister je izdal odlok, da velja carine prosti uvoz za stroje in strojne dele le, kadar se uvažajo v čisto nerabljenem stanju. V vsaki vlogi, v kateri prosi uvoznik za carine prosti uvoz strojev in strojnih delov, se mora ta zavezati, da bo uvozil stroje in strojne dele v nerabljenem stanju. Vse oprostitve, ki so bile izdane za porabljene stroje, bodo razveljavljene, razen če so že bile izkoriščene.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Šelenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Po svetu

Bolgarska kraljeva dvojica je odpotovala v četrtek v obisk k rumunskemu kralju. Iz Rumunije se vrne v nedeljo.

Balkanski pakt bo podpisan koncem tega meseca v Atenah.

Grški ministrski predsednik Caldaris je izjavil, da je politika Grške in Turčije v skoraj vseh zunanje političnih vprašanjih ista.

Ves svetovni tisk je obširno poročal o sestanku zun. ministrov držav Male antante ter v svojih komentarjih naglasil, da je Mala antanta z zagrebškim sestankom znova utrdila svoj položaj.

Nov razorožitveni načrt je izdelala angleška vlada. Nemčija naj ima le milico s kratkim službenim rokom, dovolijo pa naj se ji tudi lahki tanki in letala. Vsa bombna letala se prepovejo. Težki kanoni in težki tanki se odpravijo. Mednarodna kontrola se uvede tudi za vse na pol vojaške organizacije, uvede se mednarodna zračna policija.

Poleg gospodarskega pakta hoče Italija skleniti z Avstrijo tudi politični pakt, ki bi dovoljeval Italiji, da se vmešava tudi v avstrijske notranje razmere, če bi bil ogrožen sedanji režim. Novi pakt bi torej bil precej podoben paktu, ki ga je sklenila Italija z Albanijo.

V Trstu se vrše velike priprave za ustanovitev avstrijske svobodne cone v tržaškem pristanišču. Italijanska vlada bo dovolila za svobodno cono ugodnosti, kakršne sicer niso v navadi. Poleg tega bi dovolila naselitev več sto Avstrijcev, ki bi pa ohranili svoje avstrijsko državljanstvo, vendar pa uživali vse pravice italijanskih državljanov.

Dunajska »Arbeiter Zeitung« je bila zaplenjena, ker je objavila uvodnik, v katerem je nastopila proti italijanskemu načrtu, da se ustanovi avstrijsko-madjarska fronta, ki bi bila naperjena proti Mali antanti.

Podkancelar Papen je na nekem shodu dejal, da je bil simbol prve in druge Nemčije cesarska krona, simbol tretje Nemčije pa je kljukasti križ, ki izraža dovršitev božjega poslanstva nemškega naroda v zapadnem kulturnem svetu.

Do velikih protirežimskih demonstracij je prišlo v Stuttgartu ob priliki proslave svetega leta, ki so jo priredile katoliške mladinske organizacije. Narodno socialistični listi pišejo, da so te demonstracije nezaslišano izzivanje, ki mora biti najstrože kaznovano.

Švicarski napadalni oddelki so bili ustanovljeni v Berlinu. V vsej Švicarski je povzročila ta vest silno ogorčenje, ker vidijo v teh oddelkih dokaz, da hoče Nemčija napasti Švico.

Nad 150 važnih listin je izginilo iz aktov o Staviskijevi aferi. Pravosodno ministrstvo v svojem komunikeju priznava resničnost te vesti.

Velike spremembe je izvedla francoska vlada vsled Staviskijeve afere na vodilnih mestih francoske notranje uprave. Več višjih uradnikov je bilo upokojenih ali proti njim uvedena disciplinarna preiskava, nekaj pa jih je bilo tudi aretiranih.

V zvezi z afero Staviskega je bil aretiran glavni urednik lista »Paris-Midi«, ki je začasno prenehal izhajati.

Chautempsova vlada je v novi nevarnosti, da pade vsled Staviskijeve afere. Vloženih je namreč cela vrsta novih interpelacij.

Položaj na Daljnem Vzhodu je vedno bolj napet. Sovjetski voditelji izjavljajo, da Rusija ne bo odstopila niti pedi ruske zemlje.

V Singapuru je bila konferenca vseh britanskih vojaških in mornariških komandantov ob Tihem oceanu zaradi grozeče vojne med Rusijo in Japonsko.

Ameriški mornariški minister je predložil reprezentančni zbornici zakonski predlog o zgraditvi 120 novih bojnih ladij, za kar bi bil potreben kredit v višini 616 milijonov dolarjev.

Japonska je zgradila v Mandžuriji 50 letališč, 2000 km cest in 1000 km novih železnic. Sovjetsko časopisje vidi v teh gradnjah le vojne priprave.

Japonski vojni minister Araki je vsled bolezni odstopil. Za novega naslednika je določil Senjurja Hajarija, ki ga je cesar nato tudi imenoval.

Letalski sporazum je bil sklenjen med Poljsko in Nemčijo. Otvori se redni zračni promet med Varšavo, Poznanjem in Berlinom.

Denarstvo

DEVIZNI PREDPISI V NEMČIJI VELJAJO TUDI ZA TUJCE

Za tuje državljane, ki žive stalno v Nemčiji, veljajo isti devizni predpisi, ko za nemške državljane. Prijavljati morajo Drž. banki svojo imovino v tujini in kakšno imovino so prinesli v Nemčijo. Prijaviti morajo tudi ono imovino, ki si jo niso pridobili v Nemčiji. Reichsbanki pa morajo odstopiti samo tuje devize, ki so si jih pridobili s svojim delom v Nemčiji.

NOVE BANKE ZA DOLGOROČNE KREDITE

Švedska vlada namerava ustanoviti bančni zavod, ki bi dajal industriji dolgoročne kredite. Potrebna denarna sredstva bi dala država. Podobno se ustanovi tudi v Angliji pod vodstvom Angleške banke denarni zavod, ki bo dajal manjšim tvrdkam predujme na hipotekarna posojila. Tudi ta posojila bodo dolgoročna.

OLAJŠAVE TRANSFERNIH PLAČIL V AVSTRIJI

Avstrijski trgovci in industrijalci so se obrnili na avstrijsko vlado in Narodno banko s predlogom, da se dovolijo nove olajšave v deviznem prometu. Kakor se poroča, je Narodna banka načelno pripravljena dovoliti nove olajšave, posebno še, ker ponujajo ameriški upniki znižanje obresti od svojih posojil za dva do dva in pol odstotka, če dvigne avstrijska vlada za plačevanje teh posojil vsako omejevanje transfernih plačil.

*

Ameriški parlament je sprejel vse predloge, ki jih je predlagal Roosevelt glede nove ameriške valutne politike.

Po zadnjem izkazu čsl. Narodne banke se je zlata podloga znižala za 0·19 na 1.707·7, devize in valute za 3·2 na 912·2, druga gotovina pa se je povečala za 25·7 na 170 milijonov Kč. Eskontna posojila so padla za 25·9 na 1.096·8, lombardna pa za 102·8 na 635·6. Obtok bankovcev je padel za 581·2 na 5.477 milijonov Kč. Zakonito kritje se je dvignilo od 38·2 na 38·8 %.

Sovjetska Rusija je dovolila Turčiji posojilo v višini 8 milijonov dolarjev za industrializacijo dežele.

KLIŠEJE vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Konkurzi, prisilne poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovinah:

stavbenika Kališnika Alojza v Celju. Poravnalni sodnik dr. Mak, poravnalni upravnik odvetnik dr. Karlovšek. Narok za sklepanje poravnave dne 1. marca ob 9. Rok za oglasitev do 23. februarja;

neprot. trgovca Franceta Pestotnika v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik zasebni uradnik Ivo Trebar. Narok za sklepanje poravnave dne 28. februarja ob 9. Rok za oglasitev do 22. februarja.

trgovca Matije Šmida v Novi vasi, pošta Sv. Jurij ob juž. žel. Poravnalni sodnik dr. Mak, poravnalni upravnik odvetnik dr. Jurij Hraševec. Narok za sklepanje poravnave pri celjskem sodišču dne 22. februarja ob devetih. Rok za oglasitev do 17. februarja.

Privlačna sila trgovin

Dobro prodaja samo tisti, ki ima toliko dobre volje, da naravnost položi dušo v svoje delo. Ni to niti tako težko, kakor izgleda na prvi pogled. Kakor se pravi o sportniku, da se je posvetil sportu z dušo in telesom, tako mora tudi trgovec napraviti na kupca tako ugoden vtis, da bo ta vzkliknil o njem, da je trgovec z dušo in telesom.

Dostikrat se opazi v trgovinah prodajalca, ki se mu kar vidi, da je s svojimi mislimi bogzna kje. Svoje delo opravlja le z rokami, brez vsakega zanimanja, brez vsake živahnosti. Če ima kupec pred seboj prodajalca, ki je tako očitno brez vsake volje, naravno tudi kupec izgubi svojo dobro voljo. Takšni apatični prodajalci zato tudi nikdar ne privlačijo kupcev.

Treba imeti vedno pred očmi, da ljudje silno dobro čutijo, če so kje zaželjeni ali ne, če bodo sprejeti s simpatijo ali ne. Ljudje to ne le čutijo, temveč so v tej stvari tudi zelo občutljivi. Če n. pr. prejme kdo vabilo na ples ali na kakšno prireditev, tedaj ve takoj, kako bo na plesu ali prireditvi sprejet. In samo od tega njegovega občutka je odvisno, če se odloči za sprejem povabila ali ne.

Prav tako ve kupec že naprej, kako bo sprejet v tej ali drugi trgovini. Če ve, da bo z veseljem sprejet, gre tudi rad v trgovino in bo dostikrat tudi kaj kupil, kar mu ni neobhodno potrebno. Če pa ima kupec občutek, da bo v trgovini le malo simpatično sprejet, da bo moral čakati, da ga prodajalec sploh vidi, potem se bo tudi kupec če le mogoče ognil te trgovine in če le mogoče odložil nakup tudi stvari, ki so mu potrebne.

Trgovec mora zato gledati na to, da bo njegova trgovina čim bolj privlačna. Treba le pomisliti, da je v mestu vendar vse polno trgovin, v katerih so skoraj vse cene enake in v katerih se prodaja tudi večinoma enakovredno blago. Zato se mora trgovec vprašati: kaj nudim kupcu, da bo kupil ravno pri meni, da bo moja trgovina zanj bolj privlačna ko kakšna druga. Da bi prodajal ceneje ko drugi, ne morem, ker bi prodajal v izgubo. Tudi to je nemogoče, da bi prodajal dosti drugačno blago, ker se pač v tvornicah izdeluje povsodi precej enako blago, deželni pridelki pa se tudi vedno bolj tipizirajo.

Da pa kupec pride ravno k temu trgovcu in ne onemu, to stori duševna vez, ki jo je znal ustvariti ta trgovec s kupcem, dočim drugi ni znal najti te vezi. Ta duševna vez je tista moč, ki ustvarja trgovini stalne odjemalce in ki privablja tudi vedno nove, ker so zadovoljni stalni odjemalci najboljša reklama za vsako trgovino.

Trgovec mora vedno računati z razpoloženjem kupca. Mora biti dober poznavalec ljudi in v tem je eden glavnih pogojev za trgovski uspeh. Takoj, ko stopi kupec v trgovino, mora imeti zavest, da so tu veseli njegovega prihoda in ta zavest se mu mora popreje še okrepiti, ko vidi, kako se prizadeva prodajalec, da mu v vsakem pogledu dobro ustreže. Kupec spozna, da more prodajalcu zaupati, ker mu kot poznavalec blaga dobro svetuje, kar mu omogoči, da res dobro in poceni kupi.

Privlačnost trgovine — to je vprašanje trgovskega uspeha. Čim bolj je treba zato povečati to privlačnost, ker tudi najnižje cene in najboljše blago ne pomagajo, če pa ne zna ustvariti trgovec duševne vezi s kupcem.

Znižane voznine za potovanja v Italijo

Uprava italijanskih železnic je dovolila za tujce, ki bi hoteli potovati po Italiji, v času od 15. junija do 30. septembra 1934., te znižane voznine:

1. Polovična voznina za enkratno potovanje tja in nazaj za posamezne osebe.
2. 70 % popust na voznini za skupine najmanj 25 oseb.
3. 30 % popust za okrožna potovanja posameznikov po posameznih predelih Italije.

Ti popusti se dovoljujejo pod temi pogoji:

Potnik mora ostati v Italiji najmanj 6 dni, računajoč od 24. ure dneva, ko je bil vidiran potni list ob dopotovanju v Italijo. Potni list mora potnik pokazati na zahtevo železniškim organom. Za potovanje pod 1. se morejo dobaviti vozne karte pri vseh potniških agencijah v inozemstvu in na obmejnih postajah. Kot odhodna postaja velja postaja, pri kateri je bil vidiran potni list. Za pot nazaj se lahko izbere tudi druga smer. Potovanje nazaj se sme začeti najmanj po šestem dnevu bivanja v Italiji. Vozne karte veljajo 30 dni. Vožnja se sme prekiniti poljubno in ni število prekinitev omejeno. Veljavnost karte se more podaljšati za najmanj 5 in za največ 30 dni proti plačilu 2 % celotne cene za karto za vsak dan podaljšanja. Otroci od 3 do 7 let plačajo polovico dovoljene znižane voznine.

ad 2. Za skupna potovanja 25 oseb veljajo ista določila kot za posameznike, tako glede veljavnosti kart, prekinitev in podaljšanja. Za take karte se mora predložiti obmejnim postajam, kjer se dobi karta, imenski seznam cele skupine v duplikatu. Otroci od 3 do 7 let plačajo polovico dovoljene znižane cene. Ako so v skupinah tudi otroci in število odraslih ne doseže najmanj 25 oseb, se smejo všteti v skupino tudi otroci, toda tako, da štejeta dva otroka za enega odraslega. Tudi za potovanja pod 3. veljajo ista splošna določila kot za potovanja pod 1. in 2. Tudi tu plačajo otroci od 3 do 7 let polovico dovoljene znižane voznine.

KONFERENCA LESNIH IZVOZNIKOV V TRSTU

V ponedeljek, dne 29. t. m. se začne v Trstu konferenca lesnih izvoznikov iz Jugoslavije, Madjarske, Avstrije in lesnih uvoznikov iz Italije. Na konferenci se bo razpravljalo o izvedbi tako imenovanega dunajskega sporazuma o lesnem izvozu, ki je bil sklenjen med Avstrijo, Madjarsko, Jugoslavijo in Italijo. Na konferenci bo Italijo zastopala velika italijanska tvrdka Feltrinelli.

TRGOVINSKO-POLITIČNE USLUGE FRANCIJE — MADJARSKI

Francija je priznala Madjarski 75 odstotkov starih kontingentov za čas do sklenitve nove pogodbe. Obenem ji je zagotovila odjem 100.000 stotov žita in večje količine tobaka, ki ga je takoj tudi kupila.

VELIKA BRITANIJA JE ZMANJŠALA LESNI UVOZ IZ RUSIJE

Britanska vlada je sklenila, da znatno zmanjša uvoz ruskega lesa. Sklep angleške vlade je posledica pritiska Kanade, ki je izjavila, da ne pristane na trgovinsko pogodbo z Rusijo, dokler angleška vlada ne reši vprašanja uvoza kanadskega lesa. Ni še jasno, kako bo sovjetska Rusija reagirala na to znižanje lesnega uvoza in kakšne protikoncesije bo zahtevala.

GRČIJA UVEDE TOBAČNI MONOPOL

Grška vlada je sklenila, da uvede tobačni monopol in sicer s sodelovanjem obstoječih tobačnih tvornic. Z uvedbo tobačnega monopola upa grška vlada znatno povečati državne dohodke.

DRAŽBA KOŽUHOVINE

Sejem kožuhovine v dneh 22. in 23. januarja na velesejmu je bil srednje dobro založen. Kvaliteta kož je bila boljša od one v lanskem in predlanskem letu. Zanimanje za razstavljeno blago je bilo živahno, zlasti za dobro blago. Za slabše kože ni bilo nobenega zanimanja. Zelo lepe kože so dosegle precej višjo ceno, kakor pa se plačuje na tujih trgih. V prosti prodaji so bile cene nižje. Večina krzna je bila iz Dravske banovine, namreč 65 odstotkov. Sejem je bil od kupcev zelo dobro obiskan in so prišli kupci tudi iz Avstrije, Češkoslovaške, Italije, Madjarske, Nemčije in Francije. Mnogo je bilo kupcev tudi iz Beograda, ki so kupili precej blaga. Največje povpraševanje je bilo po kunah zlaticah in belicah, po dihurjih, jazbecih, veverican in v manjši meri tudi po lisicah.

Dosežene so bile te cene za prima blago: gorske lisice po 195 do 250, izredno lepe gorske lisice tudi po 330 Din, poljske lisice po 170 do 205, kune zlatice po 600 do 700, izredne kože tudi do 820 Din, kune belice po 500 do 580, dihurji po 95 do 125, veverice po 7 Din, poletne po 1·20, divje mačke po 64, divji zimski zajci po 5·20, divji jesenski zajci po 1, jazbeci po 60, vidre po 525 Din. Koža jelenov je bila po 16 Din za kg.

Kož domačih mačk in zajcev, podlasic, polhov, volkov, medvedov in mrjascev je bilo le malo in se bodo te kože prodajale na dražbi dne 5. marca.

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja ponudbe o dobavi 7000 spojnih vijakov, 18.000 tirnih žebljev, 10.000 tirefondov.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja ponudbe o dobavi 20 kavčuk gostil in kavčuk plošč te o dobavi 6000 kg pisane bombaževine za čiščenje; do **1. februarja** pa o dobavi 10 garnitur šamotne opeke, 73.000 zatikačev, 21.000 zakovic za pločevino, 4000 zakovic za obroče, 70 kg zakovic za kotle, 10.500 vijakov z vrezkom, 300 kg vijakov s šestoglato glavo, 50 kg vijakov z lečasto glavo, 100 kg hektografske mase in 400 kg cinkove bele barve. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. januarja ponudbe o dobavi 150 sirkovih metel in 50 krtač za ribanje.

STATISTIKA ČEŠKOSLOVAŠKIH PLINAREN

L. 1932 je bilo na Češkoslovaškem 85 plinaren, ki so zalagale 150 občin s plinom. Občinskih plinaren je bilo 67. Skupna proizvodnja vseh plinaren je znašala: 121·6 milijonov kub. metrov plina, 224 000 ton koksa, 14.000 ton katrana, 855 ton amonijevega sulfata, 89 ton grafita in 536 ton bencola. Vseh nameščencev v plinarnah je bilo 2788. Največja je bila produkcija praških plinaren, na drugem mestu je Brno. Do leta 1931 je potrošnja plina stalno rastla, v letu 1932 pa je nazadovala od 122·2 na 121·6 milijonov kub. metrov. Za zasebni konzum se je porabilo 80·25 milijonov kub. metrov plina, za javno razsvetljavo 19·9, za javna poslopja 2·3, za lastno potrošnjo 15 in v izgubo je šlo 15 milijonov kub. metrov plina. Najcenejši je bil plin v Zlinju po 0·80 Kč za kub. meter. Večinoma pa se je cena gibala med 1·65 do 3 Kč za kubični meter plina.

KONKURZI V ITALIJI

Po uradnih podatkih trgovinskega ministrstva je bilo v letu 1933 v Italiji 17.171 konkurzov, protestiranih menic pa je bilo 561.378.

OBČNI ZBORI.

Ustanovni občni zbor »Automontaže«, delavnice d. d. v Ljubljani, bo dne 3. februarja ob 11. v prostorih Jugoslavenske banke, Tyrševa cesta 7 I.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten **domač izdelek**, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Domača gospod. znanstvena knjiga*

Znani gospodarski teoretik g. **Zoran Hribar** je ob koncu l. 1933 izdal nemško knjigo **»Reine Geldwirtschaft«** (Čisto denarno gospodarstvo). Knjiga je posvečena Henryju **Fordu**, predmet razprave pa je **reorganizacija kapitalističnega gospodarstva.**

Avtorju se je posrečilo na 80 zgoščenih straneh obseči vso aktualno snov o vzrokih sedanje krize. Ta snov mu je samo ilustracija njegovega gospodarskega načrta za preosnovo državnega gospodarstva na temelju načelno čistega denarstva. Izhodišče mu je nov pojem denarja, ki je bistveno nasproten vsem dosedanjim gospodarskim pojmom. Denar po njegovih trditvah ni z ničimer nadomestljiv, prav zato pa je potrebno v denarstvu sistematično, znanstveno utemeljeno državno vodstvo. Že v tem, da pripisuje organizacijsko vodstvo realni sili (državi), vidimo, kako konkretni utegnejo biti njegovi praktični predlogi.

Vzroke gospodarskih kriz konstatira avtor v splošni dosedanji nevednosti o tem, kaj je bistvo denarja. Za svojo trditev podaja sklenjeno vrsto dokazov. Zaradi vsega tega zasluži knjiga, da si jo natančneje ogledamo.

Razprava obsega štiri poglavja, in sicer 1. analizo denarnih funkcij (z oddelki: denarni obtok, problem štednje, denarna energija); 2. kritiko temeljnih gospodarskih načel (denarni pojem, kritika kreditnega gospodarstva); 3. čisto denarno gospodarstvo samozadostne (avtarkične) države (zgradba, problemi produkcijskega razvoja) in 4. čisto denarno gospodarstvo nesamozadostnih držav (tekma med starim in novim denarnim sistemom, prehod, možnosti).

Ta razdelitev je stvarno utemeljena. Avtorjevi izsledki o napakah vsega sedanjega denarnega sistema so bistveno novi in že sami nakazujejo nujnost reorganizacije tega sistema. Druga polovica knjige je zaradi tega le bolj ali manj problematična, kolikor so možne različne izvedbe reorganizacije, ni pa brez pomena, razen tega pa tudi osvetljuje podrobnosti, ki jih je pregnantni slog ožje razprave o denarju izločal.

Težišče Hribarjeve razprave je zasidrano v polom sedanjega gospodarskega sistema. Moderna država mora skrbeti za svoje člane, današnji brezposelni pa so obsojeni na smrt, kar je nasprotno gospod. zakonom. **Pretrese povzroča na fiktivni podlagi kritja zgrajen denarni sistem.** Avtor dokazuje v svojih formulah, da denarna vrednota ni odvisna od kritja, marveč od produkcije. Obtok ni stalen. Štednja povzroča brezposelnost, zmanjša konsum. Regulirati se mora količina obtoka, to pa točno in sistematično s tem, da dobe tudi brezposelni plačo za drž. javna dela. Vrednost denarja raste s produkcijo blaga. **Kvantitetna denarna teorija** uči, da pri konstantni produkciji množina denarja pada ali raste v obratnem razmerju z vrednostjo (kupno močjo) denarja. To velja za enakomeren (konstanten) obtok. Hitrost tega pa se menjuje brez vpliva na vrednost denarja. Spremembe povzročajo druge **količine, ki jih država lahko kontrolira.**

Gospodarstvo se nam zdi labilno, dokler ga gledamo statično, dejansko je pa trdno, v gibanju se pokaže stabilno. Šele zastoj produkcije razvrednoti denar in oživitev produkcije mu vrednost dvigne, kar državi omogoča pravočasen poseg v denarnem toku. Sistematični ukrepi so nujni, nesistematični pa lahko vrzel še povečajo.

Denarna energija je neločljivo spojena s produkcijo. **Vrednost denarja se ne sme določati na škodo produkcije.** Pri tem je važna množina denarja, prav nič pa ne tako zvano kritje.

Ko je tako ugotovil denarne zakonitosti, izvaja ostro kritiko gospodarskih načel. **Načelo** kritega denarja je anahronizem, dejanska **vrednost denarja** pa je samo **pravna vrednost,** ki reguliira delitev dobrin. Hitrost denarnega obteka je enako realna količina ko sam denar in kdor to hitrost zmanjšuje, zagreši hudodelstvo. Dokler operiramo s »kritjem«, je ureditev izključena. Iz tega nas ne reši niti zlat denar, edina rešitev je smiselno gospodarstvo.

Kreditno gospodarstvo je po vsem tem zgrešeno. Denar nam vsili svoje zakone. S krediti se ustvarja nov denar — **knjižni denar** (Buchgeld) z navideznim kritjem. Primer severne Amerike je dokazal, kako **ta denar izgine.** Vsak hip lahko nastane nezaupanje, ki pustoši hujše ko velike vojne. V zvezi s tem so tudi obresti nepotrebne, čim najdemo zanje nadomestilo. Uporaba čekov in menic omogoča spekulacijo. Nasproti 4·5 milijarde denarja je bilo v USA l. 1929 nad 50 milijard tega privatnega denarja, ki pa je čez noč skopnel v nič. Ni pa odpustljivo, da odloča o življenju držav in ljudi zaupanje ali nezaupanje v ta denar. Razumeti moramo, da se knjižni denar uniči — ne pa dolg. Denarna energija pade. In tu ne pomagajo niti zlate rezerve. V Ameriki je knjižni denar padel do l. 1933 od 50 milijard na 15, cene so padle, prišla je svetovna kriza z vso nepotrebno bedo — kot posledica ene napačne ideje.

Nasprotje tej anarhiji si je zasnoval avtor v svojem načrtu idealne države z državnim čistim denarnim sistemom, brez bank, brez obresti ter z reguliranim kreditiranjem.

Čisto denarno gospodarstvo pozna samo en denarni zavod: državni finančni urad z mrežo podružnic. Država ima **statistični urad, gospodarski urad, davčni urad in socialni urad,** ki opravljajo vse gospodarske posle s pomočjo podjetnikov. Avtor je nasproten kolektivističnemu gospodarstvu. Pojem »profit« je imel svoj smisel samo v življenju meščanov, država pa pozna zgolj občestveno bogastvo. Obresti naj bodo regulator proti razsipnosti. Kredit za nepotrebno reklamo je nesmisel. Potrebna državna podjetja bi upravljal samostojen vodja. Šibkih podjetij država ne podpira. Podjetnik, ki ne dela iz veselja do dela, naj rajši vse opusti. Država oteži prodajo podjetij, ki se ne podedujejo in otroci ne prejemajo rent. Šibke in defektne obseže drž. socialno skrbstvo, odpuščene delavce zaposli država. Izboljša se in poenostavi davčna praksa, ki ne sme vplivati na cene. Obdačenje posesti same ni utemeljeno. **Edini davek je postopna pridobnina** (dohodnina). Država določi najnižji zaslužek, odnosno omogoča studij vsem, ki uspevajo. Vsa zavarovanja odpadejo.

Produkcija v novi državi se regulira že s tem, da so vsi ljudje zaposleni. Zmanjšajo se lahko še delovni čas, cene ali pa povišajo plače. Racionalizacija je v tem le koristna in višji življenjski način (standard) itak zahteva ročnih izdelkov, dočim skrbi množinska produkcija samo za najnujnejše potrebščine. **Odločilna je tudi v tej državi možina denarja, to pa bi določala vsaka tri leta posebna komisija.**

Konkurenca je v avtorjevem tipu države nujno potrebna in skrbi za uspeh sposobnih ljudi, dočim se godi po njegovi sodbi v kolektivizmu obratno. »Ne svobodno konkurenco, marveč gospodarske depresije treba odpraviti.« Izrastke onemogoči država s tem, da ne priznava obresti.

Država tega tipa je očitno lahko samo tista enota, ki si sama docela zadošča. Avtor pa že primerja tudi **neavtarkične države,** ki naj bi se združevale v popolnejše ter s tem vzporedile svetovni organizaciji.

Glede prehoda iz starega v novi denarni sistem označuje avtor razne možnosti valutne borbe itd., vse to pa samo kot dokaz, da je država s čistim denarnim gospodarstvom povsod močnejša nego z današnjim. Izgine privid »zlatega kritja« in odloča produkcija.

Izvedba novega, čistega denarnega gospodarstva ne more ljudi prisiliti, naj žive kulturno, gotovo pa ima kulturni pomen že s tem, da organizira produkcijo, ki pospešuje znanost, umetnost itd.

V kratkem posnetku vsebine smo pač le približno naznačili vrednost Hribarjeve knjige. Njegovo delo je po zasnovi preobsežno, da bi ga mogli tu izčrpati. Čeprav se zdi v marsičem utopistična (n. pr. vprašanje iniciative), bo gotovo ostala ta knjiga velika pridobitev naše gospodarske znanosti, ki nas reprezentira tudi v zunanjem svetu.

I. G.

* Zoran Hribar: Reine Geldwirtschaft. — Str. 85. — Natisnila Delniška tiskarna v Ljubljani l. 1933. Založba Kleinmayr & Bamberg, Ljubljana—Leipzig.

Razno

V **direktni vagon Berlin—Sušak,** ki je bil priklopljen na beograjski brzovlak, je bil položen pod sedež peklenski stroj, ki je eksplodiral blizu Brežic. Vsled eksplozije se je vnel svetilni plin. Žrtve tega podlega atentata so bili trije potniki, ki so jih našli v vagonu zogljenele. V vagonu je bil tudi posl. Petovar, ki se je pa rešil brez poškodbe.

Za sodne takse v kolkih je izdala lani Slovenija 11,357.412 Din. Eksekucij in civilnih pravd je bilo lani znatno manj ko v letu 1932.

Novi proračun Drinske banovine znaša 80 milijonov dinarjev in je za 13 milijonov večji od prejšnjega.

Bolgarsko sofijsko pevsko društvo »Gusla« priredi dne 27. t. m. v Beogradu koncert. V Beogradu ostane štiri dni.

Jugoslovanska Radio-razstava bo v dneh od 18. do 26. februarja v Beogradu. Železniški minister je dovolil obiskovalcem razstave polovično vožnjo.

Slovesno vstoličenje novega mandžurskega cesarja bo dne 1. marca.

Lord Halifax, dolgoletni predsednik angleške cerkvene zveze in glavni propagator za zbližanje anglikanske in katoliške cerkve, je umrl v visoki starosti 94 let na svojem gradu v Lancastru.

Trgovinsko sodišče je razsodilo, da je trup pogorelega parnika »Atlantique« neporaben in da morajo plačati zavarovalnice 170 milijonov frankov odškodnine.

Rudnik fosfora je zgorel v bližini Lisabone. Vsled dušljivih plinov se je mnogo ljudi udušilo.

Velika sladkorna tvornica v Konstanci ob Črnem morju je do tal pogorela. Aretirali so ravnatelja in več nameščencev, ker sumijo, da so ogenj podtaknili.

Skladišče dinamita je zletelo v Rio de Janeiro v zrak. 12 oseb je ubitih, 60 pa ranjenih.

V **kleti dunajskega parlamenta** je nastal vsled kratkega stika požar, ki je napravil precej škode.

Sovjetska vlada namerava zopet uvesti akademske naslove, ki so bili po boljševiški revoluciji odpravljeni.

Prosto karto za gledališče dobe enkrat na mesec na Hessenskem matere, ki imajo tri ali več otrok.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom
Telefon št. 26-66 Cenik na razpolago!

ODDAJA LOKALOV

Direkcija zdravilišča v Rogaški Slatini razpisuje za dobo 3 let oddajo trgovskega in obrtnega lokala v pokritem šetališču. Ponudbe je vložiti najkasneje do 15. februarja. Podrobnosti v razpisu v »Službenem listu« z dne 24. januarja.

Vpisi v trgovinski register

Vpisale so se te tvrdke:

»Mehanična tkalnica« v Ljubljani, družba z o. z. Obratni predmet: tvorniško izdelovanje raznega tekstilnega blaga. Od osnovne glavnice v višini 200.000 Din je vplačana polovica. Poslovodje: Marijan Sever, cand. iur., v Ljubljani, Gosposvetska 12. in trgovec Hafner Alojz v Ljubljani, Černetova ulica 27.

Lebinger Hinko v Litiji, trgovina z mešanim blagom, deželnimi pridelki in lesom.

»Chemogena« v Ljubljani, družba z o. z. Obratni predmet: Nakup in prodaja ter izdelovanje raznih kemičnih izdelkov za industrijo in obrt. Od osnovne glavnice v višini 100.000 je vplačanih 25.000 Din. Poslovodje: Budna Kazimir, ravnatelj v Ljubljani, dr. Ambrož Ivan, profesor v p. v Kranju.

Izbriše se poslovodja Pavel Bellak pri tvrdki **»Aurea«,** tvornica in veletrgovina za zlatnino, kovine in ure v Celju.

TRŽNA POROČILA

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem z dne 19. januarja 1934 je bilo pripeljanih 89 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 90—115, 7—9 tednov 150—180, 3—4 mesece 200—260, 5—7 mesecev 350—380, 8—10 mesecev 450 do 550, 1 leto 680—750; 1 kg žive teže Din 7—8·50, 1 kg mrtve teže Din 9·50 do 10·50. Prodanih je bilo 39 svinj.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 24. januarja objavlja med drugim: Zakon o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev — Odpoved sporazuma o mednarodnem registriranju tvorniških in trgovinskih žigov po Braziliji — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 26. januarja: 11.00: Šolska ura: O lepem vedenju (Pero Horn) — 12.15: Sevdalinke v reproduc. glasbi — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproduc. koncert slov. narodnih — 18.00: Reproducirane pesmi donskih kozakov — 18.30: Izleti za nedeljo (dr. R. Andrejka) — 19.00: Sokolstvo: Sokolsko delo v Dravski banovini (Veri Švajger) — 19.30: Predavanje Narodne odbrane. — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila, angleška plesna glasba na ploščah.

Sobota, dne 27. januarja: 10.00: Prenos svetosavske proslave iz Tabora (Sokol I.) — 12.15: Za vsakega nekaj (reproduc. koncert) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, za vsakega nekaj (reprod. koncert) — 18.00: Zabavno predavanje (prof. Šest) — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. France Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Lahka glasba Radio-orkestra — 20.45: Klarinet solo, g. Urbanc — 21.15: Adamičeve otroške pesmi za sopran in alt pojeta gdčni. Korenčanova in Rudolfova — 21.45: Čas, poročila — 22.05: Radio-jazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, 25. januarja: **Karijera kancelista Vincika.** Premiera. — Red Četrtek.
Petek, 26. januarja: Zaprto.
Sobota, 27. januarja: **Gospodična.** Premiera francoskega dramatika Jacka Devala. — Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, 25. januarja: **Tičar.** — Red C.
Petek, 26. januarja: Zaprto.
Sobota, 27. januarja: **Ples v Savoju.** Premiera. — Izven.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek ● Svoji k svojim!
Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Ureja ALEKSANDER ŽELEZNIKAR. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MIHALEK, Ljubljana